

INHOUD

- Advertenties.
- De 18-daagse veldtocht (deel 1).
- Herkomst dialectische woorden.

Heemkundige Kring V.Z.W. “Norbert de Vrijter” Lille

Rek. Nr. 954-7353871-55
“Norbert de Vrijter” V.Z.W.
p.a. Jos Aerts, Boskant 17
2275 Lille

Afgiftekantoor 2275 Lille

M E D E D E L I N G.

**Reconstructie opgegraven voorwerpen
In “Hof d’Intere” te Wechelderzande
Elke woensdag om 20.00 uur.**

**DRIEMAANDELIJKS CONTACTBLAD
VAN DE HEEMKUNDIGE KRING
“Norbert de Vrijter”**

**Dertiende jaargang nr 54
November ‘96.**

insert-reklame

De 18-daagse veldtocht van Karel Van Peer

+++++

10 mei 1940

=====

“Opstaan”, enkel dat ene woord is blijven doorklinken tot op heden. Zo werden wij uit onze slaap gewekt rond 4 uur in de morgen van 10 mei 1940. Het was de stem van onze compagniecommandant. Maar die stem en dat bevel gingen als een elektrische vonk door onze barak.

Bij vorige alarmoefeningen, gehouden tijdens de mobilisatietijd, hadden de sergeanten alle moeite om hun manschappen te wekken. Maar nu was het echt. In enkele ogenblikken waren die 80 slapende soldaten als klaarwakker recht gesprongen en zonder een woord te zeggen kleedden zij zich aan. Zij begonnen hun ransel te vullen en het overige van de uitrusting dat zij niet onmiddellijk nodig hadden of dragen konden, werd in de blauwe zak gestoken.

Ik was nog maar pas thuis geweest met vergunning (permissie) en ons Monica had nog speciaal wat meer onderkleding meegegeven in geval er iets moest gebeuren.

Het onafgebroken geronk van vliegtuigen in de lucht en het ontploffen van de granaten van het luchtafweergeschut mengde zich met het zware geschut van de forten rond Luik.

Het Duitse leger was België binnen gevallen met zijn geweldige macht aan materiaal en manschappen.

Ons Belgisch leger had wel enkele vliegtuigen. Naar het schijnt een eskader verkenningsvliegtuigen (tweedekkers) die onmiddellijk bij de inval van het Duitse leger zijn opgestegen en de wijk hebben genomen naar Engeland.

Het was zoiets als de strijd van de reus Goliath met de kleine David. Wij hadden enkel onze “houten stok”, ons geweer “model Möser”, gebruikt en bewaard uit de oorlog 1914-18, om ons te verdedigen. Eveneens een bajonet om te strijden van man tegen man en een schop om ons in te graven gelijk de mollen. En om ons te verplaatsen onze schoenen met nagels onder.

In de kortste tijd verzamelde de compagnie op de koer voor de barakken. Een compagnie was samengesteld uit 3 pelotons van 80 man. In totaal dus 240 manschappen.

Een gevechtsgroep van 12 man moest onmiddellijk uitrukken om een positie in te nemen. Een redute of versterkte post langs de baan Luik-Chaufontaine, een paar 100 m van onze barakken. Die gewichtige groep was samengesteld uit de grootste soldaten van onze compagnie. Bij het vernemen van hun opdracht werden die grote mannen zo onvoorstelbaar stil en “zo klein”.

Ik werd aangeduid om mee een versterkte wacht op te trekken langs die laan, aan de ingang van ons terrein. Normaal was ik “als kleermaker van de compagnie” ingedeeld bij het peloton buiten gelid. Maar als gevolg van een strafmaatregel

van onze commandant (ik was opstandig en ongehoorzaam geweest) moest ik mee de wacht optrekken.

Hierdoor was ik best geplaatst om de drukte en het doen van de vluchtelingen die kwamen uit de omgeving van Verviers te volgen. Al van in de vroege morgen was het een onafgebroken verkeer in enkele richting. Weg van de Duitse grens en het oprukkende Duitse leger.

Wij lagen op de voorste verdedigingsinstelling aan de grens tussen België en Duitsland.

Eerst het snel vervoer met auto's, maar wie beschikte in die tijd over een auto buiten de echt gegoeden en sommige handelaars. Dan volgde rijtuigen en wagens met een paard vooraan. Daarna de mensen met de fiets, stootkarren en kruiwagens, langs alle kanten beladen en behangen met allerlei nodige en onnodige dingen die ze niet konden missen en dan een massa mensen te voet met pak en zak. Groot en klein. Dezelfde beelden die ons waren bijgebleven uit de oorlog 1914-18.

In de voormiddag passeerde nog een treinstel, een locomotief met 2 reizigerswagens, richting Verviers-Luik. Misschien met de stationschef en zijn familie, met de meest waardevolle documenten en bezittingen. Een tijd later volgde nog 1 locomotief in dezelfde richting. Zij reden opvallend langzaam. Dat was het laatste treinverkeer op die lijn.

Een melkerij uit de buurt had opdracht gekregen enige katten met melk, die toch niet meer konden verwerkt worden, tot aan onze post te brengen om uit te delen aan de vluchtelingen. We waren spoedig uitverkocht, zo voor niet, zonder betalen. Die mensen hadden al veel kilometers in hun benen. Die verwonderde en dankbare gezichten, een beeld om nooit te vergeten.

Als meest kwetsbare verdediging moest ons regiment als eerste achteruit en in de namiddag kwam de opdracht inpakken en vertrekken. De kleermaker en de schoenmaker moesten elk zorgen voor een stootwagen. Die stonden op een parkeerterrein van een tussenstation van de spoorweg in de nabijheid. Daar moesten de koffers met kleding en bijkomstigheden van de officieren opgeladen en mee vervoerd worden. Op elke stootwagen stonden drie koffers. Zo geladen moesten wij voor de avond vertrekken. Die stootwagens werden achter elkaar met een zeel vastgehecht aan een caisson, een voertuig met reservemateriaal zoals lichte munitie. Maar tussen de berries van de stootwagens liepen de schoenmaker en ik (kleermaker) met daarnaast een helper.

De mensen die woonden langs de baan stonden met vragende blikken het ongewoon spektakel gade te slaan. Er kwam een vrouw naar ons toe en gaf ons een appelsien. Zo vertrokken wij als in stoet met de wagens van de andere compagnies en dan volgden de piotten te voet als naar gewoonte.

In Chênée gebeurde er een wonder. Als bij toeval kwamen de wielen van de stootwagen, die ik leidde, terecht in de tramsporen. Daar de te volgen weg afweek van de tramroute moest ik efkens wringen en al de spaken van mijn tweewielig voertuig vlogen er uit met als gevolg mijn stootwagen zonder wielen

tegen het wegdek. De weg moest vrijgemaakt worden. De koffers op het voetpad naast de tramlijn langs de baan en... soldaat trek uw plan.

De avond viel, het wordt stilaan duister, geen reserve stootwagen te vinden en ik kreeg een lumineuze ingeving. In die voorbijtrekkende stoet met soldaten en een paar wagens zag ik de wagen van het rood kruis naderen. Het was de laatste in de rij. Ik deed teken aan de voerder om te stoppen en kreeg toelating van de verantwoordelijke overste de koffers op de wagen te plaatsen. Ik was de verantwoordelijke begeleider van de waardevolle koffers en mocht plaats nemen op de bank naast de voerman. In plaats van te voet met de stootwagen achter mij aan, heb ik die nacht doorgebracht aan de zijde van de koetsier, wjl in die donkere nacht de kanonnen van de forten rond Luik onafgebroken hun salvo's spuwden op het onstuitbare aanrukkende Duitse leger. Juist als bij een onweder dat op dezelfde plaats bleef hangen, altijd maar bliksem en donder, onafgebroken. De wagens moesten een andere weg volgen dan de marcherende troepen, wel met hetzelfde einddoel. Zo waren wij de volgende morgen getuigen van deze troepen defilé, dat de ganse nacht had geduurd. Dat zag ik op een plaats waar onze wegen kruisten en wij halt moesten houden om de voorttrekkende troepen te laten passeren.

Wij zaten nog rustig op onze bank, toen ons bataljon daar aankwam met de wagens en caissons. Met daar nog altijd tussen de berries van de stootwagen... onze schoenmaker.

In mijn verbeelding zag ik mij met de stootwagen achter die van de schoenmaker stappen. Zo die ganse nacht en toen heb ik echt bij mezelf gezegd: "danke Dezeke, wat geluk met dat ongeluk." Ik dierf er echt niet stillekes om lachen.

11 mei 1940

=====

We moesten met de voertuigen naar de statie van Angleur, daar werden ze op platte wagons van de trein gereden met bestemming ergens te velde. Aan dat treinstel waren ook een paar reizigersvoertuigen gekoppeld voor de soldaten die de wagens begeleidten. De paarden kregen plaats in beestenwagens.

Met een paar makkers verkozen wij plaats te nemen op de open voertuigen waarop ook onze metalen veldkeuken stond. Het was een heerlijke zonnige meidag en we vonden een treinreis in openlucht een avontuur. De trein was geladen en kon vertrekken. Waar naartoe was voor ons een geheim. Onderweg zagen wij dat hij richting Tienen ging. Plaatsnamen of aanduidingen waren zoveel mogelijk verwijderd of onduidelijk gemaakt. De trein reed langzaam en had precies tijd genoeg. Onderweg kregen wij een paar malen bezoek van een verkenningsvliegtuig dat laag en traag over onze trein vloog. Onze sergeantfoerier die ons vergezelde dacht resultaat te halen en schoot een paar keer met zijne "schietstok" in de richting van die verkenners.

In de namiddag arriveerde de trein in het station van Tienen en hield er halt onder een koepel om aan het zicht van die verkenningsvliegtuigen te ontkomen.

Wij zaten en stonden op de wagen met 'n man of tien, onze keuken en een paar caissons. Na een tijdje zette de trein zich langzaam in beweging tot een 100 meter buiten het station. Plots zagen wij van ver grote vogels in de lucht, die met hoge snelheid en met een geweldig scherp geluid naderden. Voor de 1ste maal in ons leven maakten wij kennis met de zo gevreesde Stuka's, de Duitse duikbommenwerpers. Die Stuka's waren beproefd en uitgetest tijdens de burgeroorlog in Spanje rond de jaren 1937. Duitsland had toen gevochten aan de zijde van de nationalisten, met Franco aan het hoofd, tegen de republikeinen, de communisten. Deze vliegtuigen hadden een dubbel doel. In hun duikvlucht zo nauwkeurig mogelijk het juiste doel treffen met hun bommen en bij het optrekken met hun oorverdovend geluid de vijand en de bevolking terroriseren of schrik aan jagen, zowel burger als soldaat.

De eerste reactie is zelfbehoud en ik zocht bescherming met als dekking de ijzeren veldkeuken. De eerste bom ging recht in de richting van de locomotief en trof zijn doel. De tweede viel naast de trein, een 10-tal meter in het veld. De trein stond op een viaduct en was een gemakkelijk doelwit.

Ik sprong van de wagen en liet mij van het viaduct omlaag glijden. Daar zag ik een doorgang onder het viaduct. Een weg die de spoorlijn kruiste. Ik bleef onder de brug, mij tegen de wand van de brug prangend, tot de volgende golf van explosies voorbij was. Een luitenant, die ook dekking zocht, kwam tegen mij aanleunen en riep: "Waar zijn nu onze vliegtuigen?". Het geweld van die reeks ontploffingen was zo groot, dat horen en zien verging en waarvan ik dacht: "Als het in de hel zo geweldig doet, dan kan het er geen enkele duivel keren." Ik stond daar met mijn tanden opeengeklemd in afwachting van de volgende explosies. De luchtdruk die de ontploffing veroorzaakte was zo geweldig, dat ze pijn deed tot in het binnenste van het lichaam. Toen die eerste aanvalsgolf voorbij was, trachtte ik de gevaarlijke plaatsen te ontwijken. Dat waren de trein, het station en de werkhuizen van de NMBS.

Ik zag naast het viaduct een diepe gracht en sprong daar naartoe. Jules Alen, de echtgenoot van Martha Goolaerts uit Poederlee was lotgenoot. Hij was voerman in onze compagnie en heeft mij later verteld dat hij ook in die gracht dekking heeft gezocht en dat wat ik doen deed heel gevaarlijk was. Want na die eerste aanvalsgolf van de Stuka's, zijn verkenningsvliegtuigen gekomen en die kwamen het terrein mitrilleren. Maar ik was niet bang (wel voorzichtig) en had een goede engelbewaarder.

In die gracht hadden al andere makkers bescherming of schuilplaats gezocht, maar die gracht was begroeid met lange netels. Toen zag ik langs de baan die de spoorlijn kruiste op een 100-tal meter afstand, een boomgaard met dikke fruitbomen, daar kon ik mij onttrekken aan het zicht van de vliegtuigen en vond er een beste bescherming tegen de ontploffende bommen. Daar stonden grote bessenstruiken met nog groene bessen. Mijn mond en keel waren bedekt met stof

en ik proefde nog de gassen van de ontladingen. Die groene bessen op 11 mei, de tweede dag na de inval van de Duitsers, waren een echte lafenis. Na die eerste aanvalsgolf werd alles rustig, zelfs de natuur herademde, want ik hoorde op de takken boven mijn hoofd een vink fluiten van “Suske wiet”.

Plots dacht ik aan mijn makkers. Waar en hoe zijn die gebleven? Ik ging terug naar de spoorweg. Naast die weg stond een grote montagehal of werkplaats voor herstellingen van treinmaterieel. Aan de in- of uitgang zag ik drie of vier mensen roerloos liggen. Onherkenbaar en bedekt met stof lagen zij tussen de brokstukken van de omgevallen muren. De vernieling en doeltreffendheid van die bombardementen waren hier bewezen.

Nog erg onder de indruk van dat onvoorstelbaar tafereel kwam daar één van onze makkers, de Schoenckere uit Limburg, aan. We zagen in het open veld, langs de weg een grote bomkrater van 5 m doorsnede en 1,50 m diep. Aan de rand van die kuil lagen 2 lichamen bijna onherkenbaar. Waren dat twee van onze makkers. De ene, de Lotens uit Zoersel, een voerman en de andere jongen, één uit de Vlaanders, onze kantinier.

Wij stonden daar maar met twee van de 80 soldaten die de trein hadden bevolkt. Naast de hoofdweg stond een verlaten camionet. De Schoenckere trachtte die te starten en dat lukte. Onze makkers daar zo laten liggen en aan hun lot overlaten, Neen.

Ik klauterde op het viaduct, dan op de trein, daar stond een wagen van het rode kruis. ‘t Was of het zo moest zijn. De wagen op, daar lagen 2 draagberries. Ik wierp die van de trein en liet ze langs de schuine helling van het viaduct naar beneden glijden, waar mijn makker, de Schoenckere ze monteerde. Wij, met die draagberries naar onze zwaar verminkte en getroffen kameraden. Eerst, Lotens, de voerman uit Zoersel. Hij scheen al overleden. Wij droegen hem naar de camionet. Dan onze makker, de kantinier (de man die de kantine uitbaat), uit de streek van Aalst. Toen kwam onze foerier ons vervoegen en hielp de zwaar verminkte makker op de draagberrie en op de camionet plaatsen. Ik was zo uitgeput van al die inspanningen dat ik niet meer kon helpen. Het bombardement en de beschietingen waren voorbij en de vliegtuigen verdwenen. De rust was weergekeerd en de mensen kwamen op straat uit hun schuilplaatsen, waarbij 3 soldaten van ons peloton. Van de andere soldaten, met wie we samen de treinreis hadden meegemaakt was niets meer te zien. Ongeordend waren zij er van doorgegaan zonder bevel, zonder overste. Zo besloten wij samen te blijven. De vernieling in de omgeving van het station was onvoorstelbaar. Daken waren van de huizen gerukt, gebouwen waren ingevallen. Overal glas en puin. Op de stoep voor ons lag een dode met een deken bedekt. Wij zagen een voedingswinkel met verbrijzeld uitstalraam. Zo konden wij zonder binnen te gaan of iets te vragen ons bevoorraden, want wij hadden geen eten meer. Mijn ransel met al mijn gerief lag nog op de treinwagon.

Ik klauterde op het viaduct, op de trein en stond op de wagen waar de keuken op stond. Dus onze wagen. Er lag nog maar één ransel. Ik had geen keus, die ransel

van mij die zo goed was voorzien, was verdwenen. Nu bezat ik nog maar alleen een ransel met een deken rond. Met als inhoud, één hemd, één paar sokken en mijn geweer. Maar ik leefde en met drie makkers was ik niet alleen. Na overleg verlieten wij de plaats van het onheil en namen een weg die liep door het veld met in de verte een paar huizen. Aan het eerste huis, een klein boerengedoe, stonden de mensen buiten aan de deur. Men nodigde ons uit om binnen te komen. Eten hadden wij nu zelf bij, zodat wij de bewoners konden meedelen van onze voorraad. Het zag er maar een pover gedoe uit. Honderd meter verder stond een grote boerderij. Na het eten, wij daar naar toe om nachtverblijf te vinden. De bewoners waren voorbereidingen aan het maken om te gaan vluchten. Wij mochten beschikken over het bakhuis. Daar was een alkoof met bed en lag stro gespreid op de vloer van de vorige nacht. Met een dak boven het hoofd en die vermoeiende belevenissen van de vorige nacht en nu die dag om nooit te vergeten, ben ik in een diepe slaap gevallen. Zo dat ik wakker werd als de zon al aan de hemel stond. Ik was gans alleen en mijn drie makkers waren hun morgenmaal gaan gebruiken bij de mensen in het boerderijtje van de vorige avond. Maar het wonderlijke, in het bakhuis waar wij de nacht hadden doorgebracht en geslapen, stond een tafeltje aan een klein raam en daar lag bij mijn ontwaken een als nieuwe kaart van België, uitgave van het dagblad “De dag”, in boekvorm met alle straten en banen tot zelfs de binnenwegen. Dat geschenk als uit de hemel is mijn geleide geweest gedurende die 18-daagse veldtocht. Die kaart is voor mij een raadsel gebleven. Dat mijn makkers die kaart niet zien liggen hebben of niet meegenomen?! Na meer dan 50 jaar is zij nog steeds in mijn bezit.

12 mei 1940

=====

Na mij eerst wat opgefrist te hebben, want als ik in de spiegel keek had ik rond mond en ogen het gezicht als van een clown, veroorzaakt door het stof en vuil van het bombardement, ben ik mijn makkers gaan vervoegen. Na een stevig morgenmaal (wij hadden nog voorraad uit de winkel van Tienen), even ons georiënteerd aan de hand van mijn stafkaart, gingen wij de ingeslagen weg verder, die aansloot op de hoofdweg Tienen-Leuven.

Mijn drie gezellen waren nog onder de indruk en nog niet bekomen van de verschrikkelijke taferelen en belevenissen van de vorige dag. Als een vliegtuig in onze richting vloog, gingen zij al tegen de grond liggen tot het uit ons zicht verdwenen was.

Het was Sinksenzondag, heerlijk lenteweer. Waar we een woning passeerde stonden de bewoners buiten, benieuwd om te vernemen wat er toch in Tienen en de omgeving van het station was gebeurd. Van op afstand hadden zij best het bombardement en de bewegingen van de stuka's (duikvliegtuigen) kunnen volgen. Als naar gewoonte en eigen aan zijn vak had de Mientjes onze coiffeur uit Merksem, het grote woord en vertelde die mensen, met veel brio en met

bijkomstige fantasie, wat hij dacht gezien te hebben. De mensen waren zo onder de indruk van zijn verhaal dat ik er verlegen naar stond te luisteren.

Onderweg, want wij gingen over een veldweg door een grote vlakte, vertelde ons diezelfde prater: “Onze pa hé gezei, joenge als het gevaarlijk wordt en ge hebt de kans, geft a over!”.

‘k Was niet van plan de held uit te hangen, maar met zo’n mannen en zo’n plannen is’t ook gevaarlijk. Voor ons vertrek in Faux sur Chevremont, ons kantonnement, werden wij bevoorrad met munitie. Laders met 5 kogels moesten we meedragen in onze cartouches, ceintuur met vakjes om de kogels in te bergen. Daar ik niet ingedeeld was in een gevechtsgroep, vond ik mijn taak als ezel in de stootwagen al zwaar genoeg. Een lader met 5 kogels heb ik op mijne schietstok gestoken en de overige in een gracht naast de weg gedeponerd.

Na een tijd marcheren zagen wij een groepje mensen aan een kruisbaan onder een groepje bomen staan. ‘n Boer die een honderdtal meter verder woonde met zijn gezin. Het was reeds rond de middag. Die mensen vroegen van waar wij kwamen. Zo vier soldaten met ransel en geweer was zeer ongewoon. Ze hadden van verre het bombardement en de vernieling van Tienen gezien. De boer nodigde ons uit om mee te eten.

Wij waren blij met die uitnodiging. Voor we aan de boerderij kwamen stond links van de weg een kapel toegewijd aan Onze Lieve Vrouw. Ik zegde haar zonder woorden “goedendag” en het was juist of me iemand zegde: “Ge moet die mannen alleen laten en uw eigen weg gaan...”.

Als gevolg van die voettocht en de warme zon waren we erg bezweet en met elk een emmer water konden wij ons heerlijk verfrissen. Wij vielen daar met ons gat in de boter. Intussen had de bazin een tafel voor ons vieren gedekt met spek en eieren zoveel als wij lusten.

‘t Was een grote boerderij met een flinke uitrusting en fijne mensen. De doening lag een eind van de grote baan, stil en rustig, een plaats en gelegenheid genoeg om de toekomst gerust af te wachten. Terwijl we zaten te genieten van die lekkere maaltijd, moesten wij langs de radio vernemen van de geweldige vooruitgang van het Duitse leger en de tactische terugtocht van onze eigen legereenheden en dat een verovering van België niet lang zou uitblijven. Onze makker Mientjes zei: ”Zeg, zouden we niet best hier blijven. ‘t Is hier goed, er is plaats en hier kan niet veel gebeuren tot de Duitsers hier zijn!”

De twee anderen lieten zich overhalen en waren akkoord. Bij mij groeide het voornemen die mannen in de steek te laten en alleen op weg te gaan. Mijn besluit stond vast. Toen we goed gegeten hadden, maakte ik mijn voornemens bekend, wenste hun veel geluk en zegde: “goedendag!”.

De boer had ons gesprek gehoord en was zo onder de indruk van mijn besluit dat hij me een eind vergezelde om mij op de goede baan te zetten naar Leuven. Ik had van de boer vernomen dat in Leuven een kazerne was van de gendarmen. Daar kon men mij vertellen waar ons regiment, onze eenheid en onze compagnie

zou te vinden zijn, want dat was op dat ogenblik in die omstandigheden militair geheim.

Een eind verder, na een hartelijk afscheid en de beste wensen aan beide zijden, ging ik alleen op weg. Met het geweer aan de riem, schop en gasmasker aan mijn zij, een ledige ransel op mijn rug en een lekker voorjaarszonneke in de lucht, was ik alleen op weg naar het avontuur en waar ik dacht dat mijn plicht mij riep.

Het was Pinksterenzondag en Gods Geest moest mij maar geleiden en met mijn gedetailleerde landkaart op zak, kon ik de hoofdweg ontwijken die meestal druk bezet was met militairen en vluchtelingen, één ordeloze bonte menigte.

Op welke wijze of wanneer coiffeur Mientjes en onze twee makkers zich hebben overgegeven en krijgsgevangen genomen zijn, is mij onbekend gebleven. Maar van het feit dat zij in Duitsland in een krijgsgevangenkamp zijn terechtgekomen en zijn verbleven kreeg ik zekerheid door onze gebuur Karel Vermeulen en onze dorpsmid Louis Driesen. Zij waren als oud-miliciens, tot de ouderdom van 35 jaar, gemobiliseerd en hadden zich naar Frankrijk moeten begeven. Bij hun terugkomst in België werden zij aangehouden, een gedeelte van die manschappen werd als krijgsgevangenen naar Duitsland gevoerd en opgesloten in een kamp. Als bij een wonder toeval kwamen onze dorpsgenoten dan in contact met mijn drie wapenbroeders die in hetzelfde kamp verbleven en van daaruit bij hun thuiskomst de complimenten en groeten moesten overmaken aan Charel van Peer. Dat gebeurde met half oogst, 15 augustus 1940. Van die kerels heb ik daarna niets meer vernomen. Raar maar waar.

De weg naar Leuven was ver. Daarom vroeg ik aan de gelukkige bezitter van een auto die gans zijn gezin en bezit vervoerde om een eindje mee te rijden, zo maar staande op de trede van het voertuig. Een eindje verder kwamen wij in een file terecht. Ik heb de chauffeur bedankt en met het oeroude verplaatsingsmiddel te voet verder gegaan. Als gevolg van het verlaten van de hoofdbaan, kwam ik in een nog rustige omgeving terecht. Een dame die aan de voordeur van een mooie woning een kijkje kwam nemen en die eenzame piot bemerkte vroeg of ik goesting had om iets te drinken, waarvan ik dankbaar gebruik maakte. Zij verzocht mij binnen te komen. Ze was erg geïnteresseerd om iets meer te vernemen over mijn belevenissen en riep haar echtgenoot een plaatselijk onderwijzer. Het was rond vijf uur in de namiddag. Ze stelde me voor mij wat op te frissen en samen met hun gezin en familie, een schoonbroer en zuster die maar pas waren aangekomen als vluchtelingen uit Zuid-Limburg, te blijven eten. Alzo kon ik mij scheren en wassen en mee aanzitten aan een lekker eetmaal waar ik veel deugd aan beleefde.

Intussen werd ik langs de radio op de hoogte gebracht van de laatste berichtgeving over de toestand van de vijandelikheden en de willekeurige legerberichten.

Met mijn doel voor ogen, zo spoedig mogelijk in Leuven te arriveren, nam ik met veel dank afscheid van die hartelijke ontvangst. Voor het donker werd nog in Leuven geraken was niet meer mogelijk. Toch maar verder op stap. Alzo kwam

ik langs mijn weg aan een café vol volk, tot in de deuropening. De mensen uit de buurt kwamen er naar de nieuwsberichten die om 19.00 uur langs de radio uitgezonden werden luisteren. Een radio bezitten was toen nog voorbehouden voor de gegoeden.

Ik maakte even halt om mee te luisteren. Een van de toehoorders zei: “Kom jongen, ge hebt zeker wel dorst”. Ik ging binnen en die vriendelijke man trakteerde met een fris biertje. Hij was blij dat ik er deugd aan beleefde. Met een welgemeend “merci en weer vooruit” zag ik na een tijd de torens boven Leuven. In mijn positie vond ik het best een onderkomen voor de nacht te vinden, liefst op een boerderij. Uitgedost met ransel en geweer en nagels onder de schoenen, dierf ik niet aanbellen bij de “betere”. Een nachtverblijf in een woonplaats op wat hooi en strooi, lijk het kindje Jezus in Vlaanderen en een warme tas melk als drank en voedsel, vond ik toen op een hoeve in de omgeving van Leuven bij een alleenwonende boer, ‘n jonkman of weduwnaar. Vrouwvolk was er niet te zien. Er lag nog strooi gespreid in de woonkamer waar de vorige nacht nog mensen een onderkomen hadden gevonden. De boer een stille man van jaren, zorgde voor een grote tas warme melk (maar aan suiker had hij niet gedacht).

Ik zocht een plaatske op het gespreide strooi en met mijn deken als hoofdkussen en de vermoeidheid van de voorbije dag was ik al spoedig in andere sferen. ‘t Was zo rond drie uur in de nacht toen ik gewekt werd door een vreemd geluid. Naar ik kon vernemen waren het geniesoldaten die een brug over een brede beek naast de boerderij ondermijnde. Overal waar het Duitse leger kon passeren werden voor hun doortocht de bruggen over beken en sloten, rivieren en vaarten opgeblazen om hun doortocht te hinderen.

(Wordt vervolgd)

Karel Van Peer

Boek KAJ-Lille

De heemkundige kring “Norbert de Vrijter” geeft eenmalig een speciaal boek uit genaamd “De Lilse Kajotterij”. Dit boek zal honderd en twaalf pagina’s tellen met een 80-tal foto’s van oude documenten en groepsfoto’s.

Bijna alle Lilse kajotters en kajotsters zullen er in voorkomen.

De schrijver en opzoeker Frans Matheussen heeft er twee jaar voor nodig gehad om alles op te zoeken en te ordenen. Hij heeft werkelijk niets vergeten, want hij heeft alle voorzitters en voorzitsters zelfs de gewestleiders en -leidsters chronologisch geschikt. Het is echt een werk van A tot Z.

Het boek zal verkocht worden voor 450 fr. en indien het moet verstuurd worden komt er 100 fr. portkosten bij.

De heemkundige kring zou graag weten hoeveel er moeten gedrukt worden, want te veel is verlies voor de kring en te kort zou jammer zijn.

Wie graag het unieke boek wil hebben, kan zijn naam en adres opgeven bij de stand van de heemkundige kring op de KWB-tentoonstelling van 9-10 november ‘96, die plaats heeft in het parochiecentrum “Sint-Pieter” te Lille. Hier zal ook de “lay-out” van het boek te bekijken zijn.

Verder kan je het boek nog bestellen bij Frans Matheussen, Tielenbaan 17, bij de bestuursleden van de heemkundige kring, per telefoon 014/88 02 66 van Jos Willems of door overschrijving van 550 fr. op rekeningnr. 954-7353871-55 van de heemkundige kring Lille, indien het boek moet opgestuurd worden,.

De intekening wordt op 1 januari 1997 afgesloten.

Het boek kan je dan afhalen op de grote en unieke KAJ-tentoonstelling van 15 en 16 februari 1997 in het parochiecentrum Sint-Pieter te Lille. Zij die 550 fr. gestort hebben, krijgen het boek op 18 februari 1997 in de bus.

OPGRAVINGEN POEDERLEE

De heemkundige kring heeft dit jaar weer opgravingen verricht op de “Regendonck” te Poederlee. Ook ditmaal hebben wij de geheimen van het kasteel van Poederlee verder ontsluitend.

Vanaf 6 november gaan wij elke woensdag om 20.00 uur met ieder die geïnteresseerd is onze vondsten reconstrueren in het Hof d’Intere te Wechelderzande. Men kan zich hiervoor melden bij Jos Willems, Heiend 7, 2275 Lille of om 20.00 uur in het “Hof d’Interre”.

Verklaring van enkele dialectische woorden. (deel III)

1. Hort, hurt (een h rt).

Vb. “Ze is met een hurt aan ‘t werk getrokken”

hurt --- stoot, bestorming. Komt waarschijnlijk van “hrûtr” (oudfrankisch) voor “ram”. Betekenis : stoot van een ram

2. Bikken

“Is hier iets te bikken?”

Mdln “bicken - becken” --- pikken.

Betekenis : aan de vork pikken of steken.

3. Bamis

“Het is echt bamisweer.”

“Het kind gaat met bamis naar school.”

Bamis : 1 oktober, Sint Bavo
mis ter ere van Sint Bavo

Betekenis : oktoberdagen, herfst.

4. Berd

Berd (t) is alleen nog gekend in de uitdrukking “iets ten berde brengen”.

Berd --- bret --- bord

Iets ten berde brengen : iets ter tafel brengen, iets op het bord brengen.

Ook “een berden vloer” in de betekenis van “een houten vloer” is soms nog in gebruik.

5. Peul. (p :l)

Bijvorm van peluw (1635). Afgeleid uit de Latijnse vorm “pulvinus” : “kussen”.

6. Noen (nu:)

Mnl nône (1265).

Het is oorspronkelijk een kerkterm. Het Latijnse (hôra) nôna = “negende uur” (te rekenen vanaf 6 uur ‘s morgens) dus 3 uur in de namiddag.

De Kerk heeft dit overgenomen uit de joodse telling, die vanaf 6 uur ‘s morgens tot 6 uur ‘s avonds telde, einde van de dag en begin van de volgende dag.

De betekenis “‘s middags 12 uur” was het gevolg van de verschuiving der canonieke uren en van de hoofdmaaltijd.

(saxnuns) --- des na noens : na de noen

(f r nuns) --- voor de noen

7. Nachtbraken, nachtgebraak, nachtbraker.

Het bestaat uit “nacht” en “braken”, het laatste in de betekenis van “bezig zijn”. Vroeger betekende het “de nacht doorwerken”. Later was het totaal onbelangrijk of men de nacht wel of niet werkend had doorgebracht. ‘s Nachts niet te bed zijn of laat te bed gaan werd “nachtgebraak” genoemd.

8. Bruiloft.

Komt waarschijnlijk uit het Oudhoogduits “brûtlouft”. Het woord is samengesteld uit “bruid” en “loop” en betekent dat deel van de huwelijksplechtigheden, waarin de bruid uit de ouderlijke woning (in een snelle loop vanwege het gevaar van demonische machten?) naar dat van de toekomstige echtgenoot werd gebracht. Of staat “loop” alleen maar voor het plechtig afhalen?

9. Roemer.

“Een roemer wijn.”

Zou afstammen van het Middelnederlands “rômer” en het Hoogduits “römer”. De oorspronkelijke betekenis zal waarschijnlijk zijn “Romeins glas”. De afleiding van “roemen”, dus “het glas waarmee een heildronk werd uitgebracht” is waarschijnlijk niet juist.

10. Pimpelen. - pompelieren - pimpelaar :

veel drinken, drinkebroer.

Pimpelen is een werkwoord afgeleid van een zelfstandig naamwoord “pimpel” hetgeen betekent “een klein glas, mutsje” (1642). Veel van deze glaasjes maakt je traag maar zeker dronken.

(wordt vervolgd)

Rosette Dillen.